

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

3.1 วิธีดำเนินงานวิจัย

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาข้อมูลผลิตผลเกษตรกรบนพื้นที่สูงที่ไม่ผ่านมาตรฐานจากระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- 1) การสำรวจและรวบรวมข้อมูลการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลเกษตรกร
  - 1.1) สำรวจและรวบรวมข้อมูลชนิดและปริมาณผลิตผลเกษตรกรบนพื้นที่สูงที่เกษตรกรปลูกและส่งผลิตผลเกษตรกรจำหน่าย ซึ่งไม่ผ่านมาตรฐานจากระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวในโรงรวบรวมหรือโรงคัดบรรจุของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 5 แห่ง ได้แก่ พื้นที่
    - (1) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป่า
    - (2) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางหินฝน
    - (3) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง
    - (4) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงขุนสถาน
    - (5) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม
  - 1.2) คัดเลือกชนิดผลิตผลเกษตรกรที่ไม่ผ่านมาตรฐานโดยเลือกชนิดที่มีปริมาณการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวมากและยังสามารถนำไปบริโภคได้ อย่างน้อย 1 ชนิด/พื้นที่
  - 1.3) สำรวจ สังเกตการณ์ และสัมภาษณ์เกษตรกรอย่างน้อย 5 ราย/พื้นที่ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลเกษตรกร
  - 1.4) สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลชนิดและปริมาณผลิตผลเกษตรกรบนพื้นที่สูงที่ไม่ผ่านมาตรฐานจากระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวในโรงรวบรวมหรือโรงคัดบรรจุของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ทั้ง 5 แห่ง
- 2) การสำรวจคุณภาพผลิตผลเกษตรกรบนพื้นที่สูงที่ไม่ผ่านมาตรฐานจากระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวในโรงรวบรวมหรือโรงคัดบรรจุของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 5 แห่ง
  - 2.1) บันทึกข้อมูลการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของผลิตผลเกษตรกร โดยแยกผลิตผลเกษตรกรที่สูญเสียออกเป็นกลุ่มๆ ตามสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสีย แล้วบันทึกน้ำหนักผลิตผลเกษตรกรเริ่มต้นและที่เกิดการสูญเสียจากสาเหตุต่างๆ โดยแยกเป็น
    - สาเหตุทางกล เช่น การหัก การซ้ำ และการเกิดแผล
    - สาเหตุทางสรีรวิทยา เช่น การสูญเสียน้ำ และการเสื่อมสภาพ
    - สาเหตุจากแมลง เช่น รอยแผลที่เกิดจากแมลงกัดหรือดูด
    - สาเหตุจากโรคพืช เช่น รอยแผลจากเชื้อราและแบคทีเรีย อากาศเน่าต่างๆ
    - สาเหตุจากการเก็บเกี่ยวที่ไม่เหมาะสม เช่น เก็บอ่อนหรือแก่เกินไป
    - สาเหตุจากผลิตผลเปื้อนดินและ/หรือสกปรก
    - สาเหตุจากส่วนที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เช่น ใบนอก
    - สาเหตุจากมีคุณภาพไม่เป็นไปตามคุณภาพขั้นต่ำ
    - สาเหตุที่เกิดจากการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวไม่ถูกต้อง

- สาเหตุอื่นๆ

- 2.2) บันทึกปริมาณของผลิตผลเกษตรเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่สามารถจำหน่ายได้ และส่วนที่ไม่ผ่านมาตรฐานลูกค้าหรือตลาด ซึ่งยังสามารถนำไปบริโภคหรือเพิ่มมูลค่าได้
- 2.3) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปจัดจำแนกสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวของผลิตผลเกษตร แสดงผลเป็นร้อยละการสูญเสียและร้อยละของผลิตผลการเกษตรที่สามารถจำหน่ายได้ และส่วนที่ไม่ผ่านมาตรฐานลูกค้าหรือตลาดกำหนด ซึ่งยังสามารถนำไปบริโภคหรือเพิ่มมูลค่าได้

กิจกรรมที่ 2 การศึกษาหาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตผลเกษตรบนพื้นที่ไม่ผ่านมาตรฐานจากกระบวนการจัดการหลังการ

- 1) สืบค้นข้อมูลช่องทางในการสร้างมูลค่า ช่องการตลาด ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สูง 5 แห่ง ทั่วประเทศอย่างน้อย 1 ชนิด/แห่ง
- 2) ประชุมแบบมีส่วนร่วม (AIC) โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 1 และ 2 ข้อ 1.1) เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3) ประมวลผล จัดทำโอกาสและแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของผลิตผลเกษตรบนพื้นที่สูง

